

คู่มือ

การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดร้อยเอ็ด

มีนาคม ๒๕๕๙

บทนำ

ปัญหาการคอร์รัปชันเป็นปัญหาร้ายแรงของประเทศไทย บุคลากรในหน่วยงานของรัฐและประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจและเพิกเฉยต่ออันตรายที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งภาครัฐขาดการส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ และควรมีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันที่เข้มแข็งเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตและไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในที่สุด รัฐบาลจึงได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นนโยบายสำคัญและถือเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกส่วนราชการจะต้องนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลที่เป็นรูปธรรม

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้ดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและป้องกันปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ และยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) ไปสู่การปฏิบัติ โดยได้กำหนดให้เป็นโครงการเน้นหนักตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ตามพันธกิจ “มหาดไทยใสสะอาด” ใน ๓ ภารกิจหลัก ได้แก่ (๑) ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลในเชิงปฏิบัติ (๒) ป้องกันปราบปรามการทุจริตอย่างเข้มข้น (๓) สนับสนุนให้มี “จังหวัดใสสะอาด” “อำเภอใสสะอาด” และ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใสสะอาด” ทั่วประเทศ

จังหวัดร้อยเอ็ดได้มีคำสั่งที่ ๕๒๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดร้อยเอ็ด คำสั่งที่ ๕๔๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัดร้อยเอ็ด และคำสั่งที่ ๒๒๕๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จังหวัดร้อยเอ็ด ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และได้จัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

เพื่อให้การดำเนินการตามพันธกิจ “มหาดไทยใสสะอาด” ในภารกิจส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลในเชิงปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดร้อยเอ็ด จึงได้จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้น เพื่อให้บุคลากรในสังกัดสำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ดได้ทำความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

สาระสำคัญของ “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

๑. ปัจจุบัน ปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบหรือการคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศที่ด้อยพัฒนาต่างต้องเผชิญปัญหาจากการคอร์รัปชัน และได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ ซึ่งยังไม่มีที่ท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ

๒. จากสถานการณ์ข้างต้น จำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรมีความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องการปลูกฝังองค์ความรู้ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interest รวมทั้งให้ตระหนักถึงผลกระทบจาก**ปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest)**

๓. ศาสตราจารย์ Robert Klitgaard ตั้งสมการว่า $C = M + D - A$ โดยที่ $C = \text{Corruption}$, $M = \text{Monopoly}$, $D = \text{Discretion}$, $A = \text{Accountability}$ หมายถึง คอร์รัปชันจะมากขึ้นถ้ากฎระเบียบไม่ชัดเจน ไม่มีการตรวจสอบที่ดี และหากอำนาจการตัดสินใจอิงตามการใช้ดุลพินิจสูง

๔. ตามทัศนะของ Arnold Heidenheimer ผู้เชี่ยวชาญด้านการคอร์รัปชันได้แบ่งประเภทและระดับของการคอร์รัปชันเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ **ประเภทที่หนึ่ง คอร์รัปชันสีขาว** ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ประชาชนและผู้นำในสังคมยอมรับหรือยอมรับ และเห็นว่าไม่ควรลงโทษผู้กระทำผิด / **ประเภทที่ ๒ คอร์รัปชันสีเทา** ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ในหมู่ผู้นำเห็นว่าเป็นความผิด แต่ประชาชนทั่วไปไม่แน่ใจว่าจะเป็นความผิดหรือไม่ / **ประเภทที่ ๓ คอร์รัปชันสีดำ** ได้แก่ การคอร์รัปชันที่ทั้งฝ่ายประชาชนและผู้นำเห็นว่าเป็นความผิดชัดเจนและควรได้รับโทษตามกฎหมาย

กฎหมายและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

๑. กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ประกอบด้วย (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐, ๑๐๓ และ ๑๐๓/๑ และ (๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมดาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ รวมทั้ง (๓) ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

๒. สำนักงาน ก.พ. ได้นิยามความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interest ว่าหมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือผู้บริหารมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม

๓. ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน ประกอบด้วย (๑) การรับของขวัญหรือผลประโยชน์ (๒) การหาประโยชน์ให้ตนเอง (Self – Dealing) (๓) การทำงานหลังเกษียณ (Post – Employment)

(๔) การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) (๕) การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) (๖) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์ (๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling)

๔. ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน เนื่องจากคนไทยมีฐานคิดในลักษณะบูรณาการ คือ ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้อย่างสิ้นเชิง มีฐานคิดในเรื่องการตอบแทนบุญคุณ โดยเฉพาะบุญคุณทางการเมือง หรือมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินสุรุ่ยสุร่าย ทำให้รายรับไม่สมดุลกับรายจ่าย และมีความจำเป็นในการรักษาตัวรอดและยึดถือค่านิยมของสังคมที่เน้นเรื่องวัตถุนิยม นอกจากนี้ โครงสร้างการบริหาร และระบบการตรวจสอบถ่วงดุลยังไม่มีประสิทธิภาพ และตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหา หรือยังไม่เพียงพอต่อการ “ป้องกัน” และ “ปราบปราม” ผู้ที่จะกระทำผิดหรือคิดที่จะกระทำผิดที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเท่าที่ควร

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

๑. แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐ แห่ง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑) การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง (ก่อนเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ)

- ก่อนเข้ามารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลนั้น ๆ จะต้องเตรียมตัวโดยตรวจสอบตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะว่าจะได้มีการดำเนินกิจการใด ๆ บ้าง
- ในขณะที่ตนเองอยู่ในสถานะของเอกชนที่ได้ทำธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐ โดยจะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การรับสัมปทานจากรัฐหรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือการเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนต่าง ๆ ว่ามีหรือไม่อย่างไร และต้องสำรวจกิจการต่าง ๆ ของคู่สมรส รวมถึงการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒) การปฏิบัติหน้าที่หรือดำรงตนในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐต้องไม่ดำเนินกิจการใด ๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- คู่สมรสของเจ้าหน้าที่รัฐ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ห้ามคู่สมรสมิให้ดำเนินกิจการใด ๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้ด้วย

๓) การดำเนินกิจการในภายหลังที่พ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังไม่ถึง ๒ ปี)

- กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามมาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินกิจการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งนั้น ๆ แล้ว ทั้งนี้ได้ห้ามการดำเนินการของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

๒. กรณีการรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์

คำแนะนำ : ท่านควรดำเนินการดังนี้

ในการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใด ๆ ท่านควรพิจารณาตอบคำถาม ๓ ข้อนี้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้น ๆ คือ

- ๑) เราควรรับหรือไม่ : ตามหลักการทางจริยธรรม แม้ว่าเราไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตาม มีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมที่จะรับอย่างยิ่ง ดังนี้

- ถ้าเป็นการให้เงิน ท่านต้องปฏิเสธ ไม่ว่าจะป็นโอกาสใด ๆ หรือการรับเงินสดหรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น หุ่น พันธบัตร หรือล็อตเตอรี่ ฯลฯ ล้วนเข้าข่ายการรับสินบน และเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนทั้งสิ้น
- ทั้งนี้ หากได้รับการเสนอสิ่งใด ๆ นอกเหนือจากเงิน สิ่งที่คุณนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจคือ ให้พิจารณาว่า ทำไมเขาจึงเสนอของขวัญหรือผลประโยชน์ดังกล่าวให้เรา และการเสนอของดังกล่าวนี้มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่ หรือควรพิจารณาบนหลักการปฏิบัติงานในภาครัฐ ที่อยู่บนพื้นฐานว่า การกระทำและการตัดสินใจใด ๆ จะต้องกระทำด้วยความเป็นกลางปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการ และปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใด ๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบ ผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเอง เหนือองค์กรหรือบุคคลอื่น ทำให้สั่นคลอนความเชื่อถือว่าว่างใจที่ประชาชนมีต่อรัฐ และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

๒) เราควรรายงานการรับหรือไม่ : ท่านควรมีแนวทางพิจารณา ดังนี้

- ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็ก แต่ก็ถือว่า ของขวัญนั้น ๆ เป็นทรัพย์สินขององค์กร ไม่ว่าจะมามีราคาเท่าใด
- ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงาน หรืออาจเก็บเป็นของตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓
- ของขวัญหรือผลประโยชน์ใด ๆ เมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้
- ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับ ให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจว่า สมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้น ๆ รับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่
- ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไป เช่น ของขวัญในการย้ายหน่วยงาน ขณะดำรงตำแหน่งเดิม ของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการ หรือลาออกจากงาน เป็นต้น

- ในปีงบประมาณใด ๆ คุณค่าของของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียวกัน กลุ่มเดียวกัน หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันหลาย ๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ
 - ในปีงบประมาณใด ๆ ได้ของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้รับบริการแม้จะต่างคนต่างกลุ่ม เพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี แต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น
 - ของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับการเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชน และองค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่ำเสมอบ่อยครั้ง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพล บิดเบือนก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรืออาจก่อให้เกิด ความรู้สึกชอบ และคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการ **ควรปฏิเสธ การรับ**
 - เงินสดหรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ ต้องปฏิเสธไม่รับ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ
- ๓) เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่**
- ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เอง หากของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นมีค่า **ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท**
 - หากมีราคาทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ จะเก็บไว้เองได้หรือไม่
 - หากราคามากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการ และส่วนราชการ พิจารณาตัดสินว่า จะใช้ประโยชน์อย่างไร

๓. หากฝ่าฝืนจะมีโทษอย่างไร

การมีพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่เข้าข่ายประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีพฤติกรรมที่พร้อมฝ่าฝืน การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ย่อมส่งผลให้ถูกลงโทษ ตักเตือน ตัดเงินเดือน จนกระทั่ง ถึงขั้นไล่ออก ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วม ในการรับโทษทางอาญาด้วย